

Hazırlayan:
Prof. Dr. Kerem Alkin
Türkiye İMSAD Ekonomi Danışmanı

Piyasa, en zorlu senaryolardan birisi olan AK Parti-CHP Koalisyonu için umudunu koruyor. Kur ve faiz fiyatlandırması koalisyon ile 'tekrar seçim' arası. Hisse senetlerinin fiyatlandırması ise daha iyimser bir senaryoya işaret ediyor. Olası bir AK Parti-CHP koalisyonu senaryosu için, ilk aşamada piyasa dolar kurunu 2,66-2,70 TL bandına almış gözüküyor.

- Geçen hafta raporun başlığında, piyasaların olumlu bir senaryo olarak, AK Parti-CHP Koalisyonu'na destek vermeyi tercih edeceğini, bunun doğal uzantısı olarak, bu senaryoya desteğini göstermek adına, dolar-TL kurunu 2,70-2,66 TL bandına çekebileceğini ifade etmiştim. 23 Haziran Salı günü, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekillerinin yemin töreni gerçekleşecek ve ardından, Meclis Başkanı için ilk tur oylama 28 Haziran Pazar günü gerçekleşecek. **Meclis Başkanı seçiminde partilerin takındıkları pozisyon ve iki partinin bir milletvekilini Meclis Başkanı seçmek konusundaki işbirliği, olası bir koalisyon için ipucu teşkil edebilir.** Meclis Başkanı seçimi ve Meclis Divanı'nın oluşması tamamlandıktan sonra, Cumhurbaşkanı Erdoğan, teamül gereği, en fazla oy almış ve milletvekili çıkarmış partinin genel başkanı olarak, Prof. Dr. Davutoğlu'na 63. Hükümeti kurma görevi verecek.
- Bu haftanın bir diğer kritik konusu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısından çıkacak karar. Bu toplantı, tesadüf olarak, yarın, yani 23 Haziran Salı günü, Meclis'teki yemin töreni ile aynı gün gerçekleşecek. **TCMB üst yönetiminin, PPK toplantısında 'siyasi baskı' izlenimini teyit etmemek adına, faizlerde hiç bir değişikliğe gitmemesi en iyi karar olarak ifade edilebilir. Aksi durumda, PPK toplantısından, varsayalım ki, bir faiz artışı kararı çıksa, piyasaya 'siyasi baskı kalktı ve biz de bunun gereği olarak, yapmamız gereken faiz artışını gerçekleştirdik' mesajı verilir ki, bu durum TCMB'nin itibarını daha da zora sokar.** Bu nedenle, bilhassa 23 Haziran toplantısının hiç bir para politikası karar değişikliği olmadan tamamlanması gerekiyor.

Grafik: Dolar Endeksi'nin son 5 yıllık Seyri

- Kaldı ki, ABD Merkez Bankası (FED) Yönetimi'nin, geçen haftaki FED Açık Piyasa Komitesi (FOMC) toplantısı sonrasında, küresel piyasalarda tansiyonu bir hayli yatıştıran açıklamalar yaptığı dikkate alındığında, Dolar Endeksi zaten bu açıklamalar ile 94 puanın dahi altına sarkmış iken, TCMB üst yönetimi, elindeki sınırlı miktardaki imkanı şu anda harcamamayı tercih edecektir. **Dolar-TL kurunun 2,70-2,66 TL bandına oturduktan sonra, temmuz ayının ilk günlerinde AK Parti-CHP koalisyon görüşmeleri başladığında, görüşmelerde verilecek mesajlara bağlı olarak, dolar-TL kurunun 2,66-2,62 TL bandına geçtiğine de şahit olabiliriz.** Kaldı ki, Yunanistan meselesi bir şekilde tatlıya bağlanır ise, dolar-TL kurundaki yumuşama beklediğimizden daha hızlı da gerçekleşebilir.
- Anadolu Ajansı Finans Portalı'nın ekonomistlerin cevaplarıyla oluşturduğu anket, TCMB'nin 23 Haziran'daki PPK toplantısından faizlerde bir değişiklik çıkmasının beklenmediğine işaret ediyor. **14 ekonomistin katılımıyla hazırlanan ankete göre, ekonomistlerin tamamı politika faizinde (bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı), faiz koridorunun üst ve alt bandında herhangi bir değişiklik olmayacağını öngörmüşler.** TCMB, geçen ayki PPK toplantısında da faiz oranlarında herhangi bir değişikliğe gitmemişti. Mevcut durumda politika faizi yüzde 7,50, faiz koridorunun üst bandı yüzde 10,75, alt bandı ise yüzde 7,25 seviyesinde bulunuyor.
- Gelelim Yunanistan'a. Malum, geçen hafta perşembe günü, 18 Haziran'da, Euro Bölgesi maliye bakanları (Eurogroup) toplantısından, malum Yunanistan için bir karar ve öneri çıkmadı. **Bununla birlikte, büyük bir gizlilikle yürütüldüğü ifade edilen diplomasi trafiğinden çıkacak bir olumlu karar beklentisine ve Dolar Endeksi'nin 94 puanın altına sarkmasına bağlı olarak, euro-dolar paritesi 1,14 doları kırıp, 1,1550 dolara doğru tırmanışını sürdürmek istiyor.** Başbakan Tsipras, 22 Haziran Pazartesi günü (bugün) yapacakları acil toplantı öncesinde, Avrupa Birliği liderlerine Yunanistan için nihai çözümünü bir teklifte sunma arayışı içinde. Yunanistan

başbakanlık ofisinin açıklamasına göre Tsipras, Yunanistan'ın kurtarma fonlarının serbest bırakılmasını amaçlayan teklif ile ilgili Almanya Şansölyesi Angela Merkel, Fransa Cumhurbaşkanı Francois Hollande ve AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'ı Pazar günü telefon yoluyla bilgilendirdi.

- Planın içeriği ile ilgili herhangi bir detay açıklanmadı ve Yunan hükümet sözcüsü yorum yapmayı reddetti. Buna karşılık, bir AB diplomatı Avrupa Komisyonu'nun Yunanistan'dan yeni bir teklif almadığını söylemiş durumda. Söz konusu diplomat, Juncker'ın Tsipras, Merkel ve IMF Başkanı Christine Lagarde ile Pazar günü görüştüğünü söyledi ve **Yunanistan'ın kreditor temsilcilerinin Brüksel saati ile 17'de Yunan hükümetine ait herhangi yeni bir teklifi tartışmak üzere toplanabileceğini belirtti.**
- 21 Haziran Pazar günkü diplomatik hareketlilik AB liderlerinin Pazartesi günü yapacakları acil toplantı öncesinde gerçekleşti. AB liderlerinin bir araya geldiği toplantı Yunanistan'ı Euro Bölgesi'ndeki geleceğini belirleyebilir. Likidite sıkıntısı içinde olan ülke temerrüde düşmesinin eşliğinde ve ülkenin mevcut kurtarma programı 30 Haziran'da sona erecek. **Bununla birlikte, bu sabah, yani 22 Haziran Pazartesi sabahı itibariyle, geçen cuma günü ve hafta sonu verilen emirler ile, Yunan bankalarından mevduat çekilmesinin devam ettiği de gelen bilgiler arasında yer alıyor.**
- Uluslararası ekonomi medyasına geçen hafta sonuna doğru yansıyan detaylar, Yunanistan'daki üst düzey üç banka görevlisine göre dayandırılarak yapılan haberlerde, **Yunan mevduat sahiplerinin, sadece 18 Haziran perşembe günü kendi bankalarından 1 milyar euronun üzerinde para çektikleri** bilgisine işaret ediyordu. Bankalardan mevduat çekilmesinin geçen pazar günü Yunanistan ile kreditorler arasındaki görüşmelerin sonuçsuz kalmasının ardından hız kazandığı belirtilmekte. **Uluslararası haber ajansı Reuters'da yer alan habere göre, söz konusu yetkililer geçen haftanın ilk 4 iş gününde, Yunan bankalarından çekilen mevduatın 3 milyar euroya yaklaştığını tahmin ediyorlar.**
- 3 milyar euro, en son açıklanan, Yunan bankalarında nisan ayı sonu itibariyle var olan hane halkı ve şirketlere ait mevduatın yüzde 2.2'sini oluşturmakta. Yani, kısa süre içerisinde çekilen mevduat küçük bir rakam değil. Bilgi veren söz konusu bankacıardan biri, esasen, halen bir panik havası olmadığını; mevduat sahiplerinin gerçekleştirdikleri çekilişin sessiz ve yavaşça yürüdüğünü ifade etmiş. Avrupa Merkez Bankası (ECB) da, mevduat çıkışlarının hızlanması sonrası, geçen hafta

olağanüstü bir Yönetim Kurulu toplantısı yapmayı planladığını açıklamıştı. **Bu toplantıda, ECB yetkililerinin söz Yunan bankalarının kötüleşen likidite durumunu tartışmaları ve belki de, 22 Haziran pazartesi günü yapılabilecek bir kaynak desteğini konuştukları düşünülebilir.**

- Bu arada, ben de, Türkiye'nin siyasi gündemi bu kadar sıcak iken, neden çarşamba günü yazımı Yunanistan'daki sıcak gelişmelere ayırma ihtiyacı hissettiğimi, belki de bu detaylar ile, sizlere tekrar vurgulayabilmişimdir. Bu noktada, Türk bankacılık sektörünün, uluslararası sermaye yeterliliği oranları açısından iyi durumda olduğunu ve Yunan bankalarında gözlenen bu mevduat çıkışının anlamlı bir bölümünün, 'komşu' olmamız hasebiyle, **Yunanlılar aracılığı ile, Edirne, İzmir, Muğla gibi şehirlerimizdeki, İstanbul'daki bankalarımıza, şubelerimize de yönlendirilebileceğini de unutmamalıyız. Bir iki haftada, Türkiye'nin verilerinde bu girişin yansımalarını görebiliriz.**
- Bu arada, AB Komisyonu Komiseri Pierre Moscovici, Yunan Hükümeti'nin son sunduğu tekliflerinin “doğru yönde ilerlediğini” belirtmiş. Europe 1 Radyosu'na konuşan Moscovici, “Anlaşmaya varılması Yunanistan için, Yunan haklı için çok önemli. Piyasaların izlediğinin farkında olarak davranmalıyız. Euronun ve Yunanistan kaderi tehlikede. Ancak ben bir anlaşmaya varılmasının mümkün olduğuna inanıyorum” diye görüş belirtmiş. Çok belirleyici bir noktaya ilerlediklerini belirten Moscovici, “30 Haziran'da mevcut Avrupa yardım programı sona eriyor. Yunanistan IMF'e yapması gereken ödemeleri gerçekleştirmeli. **Yunanistan'ın likiditesi tükeniyor, şimdi harekete geçmeliyiz. Yunanistan'a çok para koyduk. Şimdi de Yunan halkı için koymalıyız**” diye konuştu.
- Tüm bu tablo içerisinde, AB tarafının hem siyasi, hem de ekonomik nedenler ile, Yunanistan'ın Euro Bölgesi'nden ayrılmasına izin vermesinin mümkün olmadığını, geçen haftaki raporda da belirtmiştim. ABD'nin dünyaca tanınmış uluslararası bankalarından Citibank'ın raporu da buna işaret ediyor. Citigroup'un döviz şef stratejistlerinden Steven Englander, bilgilendirme notunda, **bankanın müşterilerinin yüzde 40'ının, Yunanistan'ın çıkışının Euro Bölgesi'nin er ya da geç dağılmasına neden olabileceğini düşündüklerini belirtmiş.** Englander, "Euro Bölgesi üyeliğinin tek yönlü bir yol olmadığı belirgin hale gelirse, sabit getirili piyasalar daha zayıf üyeler için daha yüksek risk primlerini fiyatlayacak" demekte.
- Englander, bunun etkin bir şekilde ve sürekli biçimde bu ülkelerdeki para politikasını sıkılaştıracağını ve bu ülkelerin eurodan çıkıp, faizler ve para birimlerinin değerini

düşürme yoluyla politikalarını gevşetmenin kendi çıkarlarına olduğunu bulacaklarını değerlendirmesine eklemiştir. Euro Bölgesi için Grexit'in "kaybet-kaybet" durumu olabileceğini söyleyen Engländer, "**Zira ekonomik, siyasi ve finansal baskılar muhtemelen euronun üzerinde aşağı yönlü riskleri artıracak ve varlık piyasalarını desteklemek için parasal genişleme hızlanacak**" görüşünü savunmuş.

İMSAD